

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Посл.бр. ГЖ1.2666/2013
Дана: 20.02.2014. године
Нови Сад

У И М Е Н А Р О Д А

Апелациони суд у Новом Саду у већу састављеном од судија Тубин Чанак Мире, председника већа, Миловановић Габриеле и Габрић Марије, чланова већа, у правној ствари тужилаца П. М.1 из Б., ул. бр..., П. М.2 из Б., ул. бр... и Р. Б. из К., ул. ... бр..., које заступа В. Б., адвокат из Н. С., против туженог „НИС“ а.д. Н. С., ул. бр..., ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужилаца изјављеној против пресуде Основног суда у Новом Саду, посл.бр. П1.498/12 од 14.05.2013. године, у седници већа одржаној дана 20.02.2014. године, донео је:

П Р Е С У Д У

Жалба тужилаца се **ОДБИЈА**, пресуда Основног суда у Новом Саду, посл.бр. П1.498/12 од 14.05.2013. године, **ПОТВРЂУЈЕ**.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом одбијен је примарни тужбени захтев тужиоца који гласи: „Поништава се одредба члана 7. Споразума о престанку радног односа тужиље П. М1. из Б. бр./...-.../ ХР од године, одредба члана 7. Споразума о престанку радног односа тужиоца П. М.2 из Б. бр. ...-...-.../...-.../ ХР од године и одредба члана 7. Споразума о престанку радног односа тужиоца Р. Б. из К. бр...-...-.../...-.../ ХР од године. Обавезује се тужени НИС АД из Н. С. да тужиоцима П.М.1 из Б. на име накнаде штете по основу мање исплаћеног износа отпремнине исплати износ од 922.905,89 динара са законском затезном каматом од 31.12.2011. године до исплате, тужиоцу П.М.2 из Б. на име накнаде штете по основу мање исплаћеног износа отпремнине исплати износ од 985.148,68 динара са законском затезном каматом од 31.12.2011. године до исплате, тужиоцу Р.Б. из К. на име накнаде штете по основу мање исплаћеног износа отпремнине исплати износ од 1.017.920,63 динара са законском затезном каматом од 31.12.2011. године до исплате, као и да им исплати износ трошкова поступка са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, све у року од 15 дана под претњом извршења.“

Одбијен је и евентуални тужбени захтев тужилаца који гласи: Поништава се Споразум о престанку радног односа закључен између тужиље П. М.1 из Б. и туженог НИС АД Н. С. бр. ...-...-.../...-.../ ХР од године, Споразум о престанку радног односа

закључен између тужиоца П.М.2 из Б. и туженог НИС АД Н. С. бр. ...-.-./.....-.../ ХР од 31.12.2011. године и Споразум о престанку радног односа закључен између тужиоца Р. Б. из К. и туженог НИС АД Н. С. бр. ...-.-./..-.-./ .. од 31.12.2011. године. Утврђује се да је износ отпремнине за тужиљу П. М. из Б. у висини од 3.021.473,60 динара умањен за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање на терет запосленог, износ отпремнине за тужиоца П. М.2 из Б. у висини од 3.573.106,13 динара умањен за порез и доприносе за обавезно социјално осигурање на терет запосленог и износ отпремнине за тужиоца Р. Б. из К. у висини од 3.306.478,88 динара умањен за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање на терет запосленог. Обавезује се тужени НИС АД из Н. С. да тужиљи П. М.1 из Б. на име накнаде штете по основу мање исплаћеног износа отпремнине исплати износ од 922.905,89 динара са законском затезном каматом од 31.12.2011. године до исплате, тужиоцу П. М.2 из Б. на име накнаде штете по основу мање исплаћеног износа отпремнине исплати износ од 985.148,68 динара са законском затезном каматом од 31.12.2011. године Р. Б. из К. на име накнаде штете по основу мање исплаћеног износа отпремнине исплати износ од 1.017.920,63 динара са законском затезном каматом од 31.12.2011. године до исплате, као и да им исплати трошкове поступка са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, све у року од 15 дана под претњом принудног извршења.“

Тужиоци су ослобођени обавезе плаћања судских такси.

Против наведене пресуде тужиоци су изјавили благовремену и дозвољену жалбу, из свих разлога предвиђених одредбом чл.373. ст.1. ЗПП-а, те су предложили да другостепени суд првостепену пресуду преиначи тако што ће усвојити примарни или евентуални тужбени захтев или да побијану пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Жалба тужилаца није основана.

Испитујући побијану пресуду у границама разлога наведених у жалби, а пазећи по службеној дужности на битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 374. ст. 2. тач. 1. до 3, 5, 7 и 9. ЗПП-а, и на правилну примену материјалног права, сходно одредби чл. 386. ст. 3. ЗПП-а, овај суд налази да је пресуда донета без битних повреда одредаба парничног поступка, те је на потпуно и правилно утврђено чињенично стање правилно примењено материјално право.

У току првостепеног поступка суд је утврдио да су тужиоци били запослени код туженог и то тужиља П.М.1 на радном месту техничар ЛЗ НС, тужилац на радном месту оператер за расхладни систем и водозахват и тужилац Р.Б. на радном месту одговорни складиштар. Решењем Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених од 17.07.1993. године Р.Б. је разврстан у III категорију инвалидности почев од 11.06.1993. године и признато му је право на распоређивање на другом одговарајућем послу са пуним радним временом без рада где је потребан дуг ход и стајање као што је посао пословође. Решењем Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених од 29.10.2001. године тужиоцу П.М.2 утврђена је почев од 19.10.2001. године преостала радна способност и право на распоређивање са пуним радним временом на други одговарајући посао, без рада на висини, поред ватре, воде, машина у покрету, као што су послови манипуланта и слично, са пуним радним временом.

Дана 17.06.2008. године М. р. и е. Р. С., Друштво за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата и истраживање и

производњу природног гаса „Н. и. С.“ а.д. Н. С., Ј. с. о. „НИС“ а.д. Н. С., Ј. с. о. „НИС-Н.“ Н. С., С. с. р. Е. и п. С. и С. х., н., е. и р.-УГС „Н.“ су закључили Социјални програм.

Чл.6. Социјалног програма утврђено је да ће се исти примењивати као самостални општи акт, чија је важност до 31.12.2012. године.

Чланом 19. Социјалног програма туженог предвиђено је да се за време важења овог програма запосленима не може отказати уговор о раду као вишку запослених. Послодавац може понудити запосленима да им престане радни однос, с тим да таквим запосленима исплати једнократну отпремнину у висини од 750 евра за сваку пуну годину рада проведenu у радном односу увећано за једнократну отпремнину у висини четири просечне зараде у НИС а.д. за месец који претходи месецу исплате отпремнине. Запосленима може да престане радни однос у смислу става 2. овог члана, само на основу писмене сагласности запосленог да прихвата да му престане радни однос и тек након исплате у целости отпремнине из става 2. овог члана. Запосленима из члана 8. овог Социјалног програма отпремнина из става 2 овог члана се увећава за 10% у односу на остале запослене.

Директор функције за организациона питања и заменик генералног директора туженог Д. Ф. и заменик директора функције за организациона питања код туженог-ХР директор су дана 12.10.2011. године упутили обавештење ХР Директорима Блокова да је програм добровољног одласка запослених „750“ завршен 20.09.2011. године, те да послодавац са овим завршава понуду добровољног одласка запосленима по условима које дефинише чл.19. Социјалног програма. Наведено обавештење је постављено на сајту и свим огласним таблама код туженог.

Дана 08.12.2011. године донете су Измене и допуне Правилника о организацији и систематизацији послова у НИС а.д. Н. С., по којима је радно место тужиље П. М.1 укинута, док су радна места тужилаца П. М.2 и Р. Б. и даље била предвиђена.

Како је синдикат код туженог имао сазнања да велики број радника који су према новој систематизацији и организацији предвиђени за распоређивање на друге послове желе да узму накнаду и напусте „НИС“ исти је покренуо акцију да се са њима закључи споразум о престанку радног односа, без обзира што је истекао рок за пријаву по Програму 750 и да ти радници понуде анкетне листиће и да се изјасне да ли желе да остану у компанији или да напусте компанију.

Тужиоци су код Љ. О., директора Сектора за ХР попунили Анкету коју је у циљу проналажења најповољнијег решења статуса запослених у Блоку прерада након усвајања Акта о систематизацији радних места, спровела ХР служба Блок „Прерада“ уз сагласност Р. с., у којим анкетама су сви тужиоци на питање да ли су заинтересовани да споразумно у договору са послодавцем напусте компанију НИС а.д. Н. С., одговорили са да, а поред наведеног одговора су својеручно дописали по 750 еура по години стаж, с тим што је тужилац П. М.2 дописао и плус 10% за инвалидитет.

Попуњене анкетне листиће Љ. О., директор Сектора за ХР, је доставила директору и дирекцији, где је извршен обрачун накнаде за сваког ко је био заинтересован да му престане радни однос. Љ. О. је телефоном позивала запослене, међу којима су и тужиоци, да им саопшти суму обрачунату за сваког од њих, након чега су они који су били задовољни сумом подносили захтев за споразумни престанак радног односа, а у супротном су запослени добијали анекс уговора о раду и распоређивани на друга радна места. Тужиоци нису били задовољни сумом која им је обрачуната, због чега је П. И.3 обавио разговор са тужиоцима и објаснио им како је дошло до обрачуна спорне суме, да ће ти износи бити наведени у споразуму о престанку радног односа, уз посебну напомену сваком запосленом да то неће бити износ предвиђен социјалним програмом, након чега су тужиоци поднели захтев за престанак радног односа, а на основу ког захтева је направљен споразум о престанку радног односа.

Дана 28.12.2011. године односно 30.12.2011. године тужиоци су поднели захтев за споразумни раскид радног односа у којем су навели да моле да им се одобри споразумни раскид уговора о раду. Дана 31.12.2011. године тужилац П. М.1 и тужени су склопили Споразум о престанку радног односа, на основу чл.192. у вези са чл.177. Закона о раду и захтева запосленог од 30.12.2011. године. Дана 31.12.2011. године тужилац П. М.2 и тужени су склопили Споразумни о престанку радног односа, на основу чл.192. у вези са чл.177. Закона о раду и захтева запосленог од 28.12.2011. године. Дана 30.12.2011. године тужилац Р. Б. и тужени су склопили Споразум о престанку радног односа на основу чл.192. у вези са чл.177. Закона о раду и захтева запосленог од 28.12.2011. године. Овим Споразумима су се стране споразумеле да запосленом престане радни однос код послодавца закључно са даном 31.12.2011. године. Чланом 3. наведеног Споразума одређено је да ће се потписивањем истог запосленом исплатити укупна накнада и то: тужили П.М.1 износ од 1.972.716,90 динара, тужиоцу П.М.2 износ од 2.453.618,98 динара и тужиоцу Р.Б. износ од 2.149.750,82 динара, умањен за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање на терет запосленог, као и да је запослени сагласан да послодавац обустави и наплати укупна дуговања запосленог према послодавцу из укупне накнаде наведене у претходном ставу истог члана. Чланом 7. Споразума предвиђено је да је овај Споразум коначан и неопозив и да се не може раскинути једностраном изјавом воље запосленог или послодавца, те да запослени и послодавац потврђују да је овај споразум израз њихових слободно изражених воља, као и да је њихово потписивање извршено под пуном способношћу за расуђивање, без принуде, претње, заблуде или било које друге мане воље.

Тужиоцима је Љ. О. дала Споразуме на потписивање. Тужилац Р.Б. је том приликом само погледао накнаду наведену у Споразуму, при чему остале одредбе није читао,. Тужилац П.М.2 није прочитао цео Споразум, већ је само погледао износ накнаде. Тужила П.М.1 се пре потписивања Споразума, а након што јој је од стране Љ. О. саопштен износ обрачунате накнаде обратила председнику синдиката и истом се пожалила да то није износ који јој припада по Социјалном програму. Тужила је дана 29.12.2011. године послала мејл Н.С., који је прослеђен и Љ.О. и Г.Т., у којем је навела да иста моли да јој изађу у сусрет и промене висину износа. Н.С. је истог дана одговорила тужили да нису у могућности да мењају износе отпремнине који су понуђени запосленима који су иницирали добровољни одлазак из компаније, који одговор је прослеђен и О. Љ., Т. Г. и П. И.. Приликом потписивања Споразума тужила је видела само износ накнаде, док остале одредбе Споразума није читала.

Дана 13.01.2012. године тужени је уплатио на текући рачун тужиле П. М.1 износ од 1.632.899,12 динара, на текући рачун тужиоца П. М.2 износ од 2.034.318,48 динара и на текући рачун тужиоца Р. Б. износ од 1.776.557,72 динара.

Применом критеријума из Социјалног програма туженог тужили П.М.1 би била обрачуната накнада у бруто износу од 3.021.473,60 динара Када се од наведеног бруто износа одузму порез на зараду 12%, доприноси за зараде на терет запосленог 17,9%, па се износ нето накнаде увећа за четири просечне зараде и накнаду за неискоришћени годишњи одмор, од ког износа се одузму неизмирене обавезе тужиле према туженом, произилази да би тужили по основу Социјалног програма био исплаћен износ од 2.555.805,01 динара. Разлика између обрачунате накнаде према Социјалном програму и накнаде која је тужили исплаћена чини износ од 922.905,89 динара.

Применом критеријума из Социјалног програма туженог тужиоцу П.М.2 би била обрачуната накнада у бруто износу од 3.220.789,27 динара. Када се од наведеног бруто износа одузму порез на зараду 12%, доприноси за зараде на терет запосленог 17,9%, па се износ нето накнаде увећа за 10% по основу инвалидности, четири просечне зараде и накнаду за неискоришћени годишњи одмор, од ког износа се одузму неизмирене обавезе тужиоца према туженом, произилази да би тужиоцу по основу Социјалног

програма био исплаћен износ од 3.019.467,16 динара. Разлика између обрачунате накнаде према Социјалном програму и накнаде која је тужиоцу исплаћена чини износ од 985.148,68 динара.

Применом критеријума из Социјалног програма туженог тужиоцу Р.Б. би била обрачуната накнада у бруто износу од 3.573.106,13 динара. Када се од наведеног бруто износа одузму порез на зараду 12%, доприноси за зараде на терет запосленог 17,9%, па се износ нето накнаде увећа за 10% по основу инвалидности, четири просечне зараде и накнаду за неискоришћени годишњи одмор, од ког износа се одузму неизмирене обавезе тужиоца према туженом, произилази да би тужиоцу по основу Социјалног програма био исплаћен износ од 2.719.071,55 динара. Разлика између обрачунате накнаде према Социјалном програму и накнаде која је тужиоцу исплаћена чини износ од 942.513,82 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је заузео правилан став када је тужбени захтев тужиоца одбио као неоснован, полазећи од одредаба чл.177. Закона о раду и чл.61. закона о облигационим односима.

Првостепени суд је утврдио да је је тужиоцима радни однос код туженог престао дана 31.12.2011. године по основу Споразума о престанку радног односа у смислу чл.177. Закона о раду, који споразум су закључили на иницијативу тужилаца, односно на основу захтева тужилаца за споразумни раскид радног односа. Тужени је обавештењем које је било постављено на сајту и на свим огласним таблама код туженог обавестио запослене да понуда о добровољном одласку запослених у складу са Програмом 750 престаје да важи 30.09.2011. године, а тужиоци су о овоме били обавештени и од стране П. И.. Пре подношења захтева за споразумни престанак радног односа тужиоци су били обавештени од стране О. Љ. и П. И. о обрачунатим износима накнаде и било им је објашњено како је дошло до обрачуна износа наведених накнада уз напомену сваком од њих да им накнада није обрачуната у складу са Социјалним програмом. Пре потписивања предметних Споразума тужиоци су имали могућност да исте прочитају, али их нису прочитали у целости, већ само одредбу у којој је наведе износ накнаде. Како у конкретном случају тужени није учинио понуду, исти није био у обавези да обрачун накнаде-отпремнине врши у складу са чл.19. Социјалног програма, јер је овим чланом Програма предвиђено да послодавац може запосленом дати понуду да му престане радни однос, с тим да тим запосленима исплати једнократну отпремнину у висини од 750 еура за сваку пуну годину рада проведenu у радном односу увећану за једнократну отпремнину у висини четири просечне зараде у „НИС“ а.д. за месец који претходи месецу исплате отпремнине, па како тужени није учинио понуду, већ је до престанка радног односа дошло на иницијативу запослених, овде тужилаца, није поступио супротно одредби чл.19. Социјалног програма.

На страни тужилаца приликом потписивања Споразума о престанку радног односа није постојала заблуда у погледу износа накнаде коју им је понудио тужени из разлога што су им предметни износи накнада били предочени пре него што су тужиоци поднели захтев за споразумни раскид радног односа. Такође им је од стране И. П. објашњено како су извршени обрачуни накнада и да исти нису обрачунати у складу са одредбама Социјалног програма. С обзиром да су тужиоци били обавештени о томе да обрачун накнада није извршен у складу са одредбама Социјалног програма и да су након тога поднели захтеве за споразумни раскид уговора о раду, првостепени суд сматра да на страни тужилаца није постојала битна заблуда у погледу битних својстава предмета.

Имајући у виду околности закључивања предметног Споразума, те могућности тужилаца као запослених да се упознају са садржином истих, те да се упознају са правима која стичу закључивањем наведених Споразума, не може се прихватити став жалбе да је тужени ултимативно понудио тужиоцима да им споразумно престане радни однос уз исплату нижег износа накнаде-отпремнине од износа који им припада према одредби Социјалног програма. Дакле, потписивањем предметних споразума тужиоци су пристали да им се исплати накнада утврђена споразумима.

Тужиоци су дана 28.12.2011. године, односно 30.12.2011. године Сектору за ХР поднели захтеве за споразумни раскид радног односа, а након што су били обавештени о висини новчаног износа који ће им бити исплаћен у случају прихватања понуде, као и да наведени износ није обрачунат по основу Социјалног програма, с тим да су поменути захтеви уследили након истека рока за подношење захтева по понуди послодавца, те је правилан закључак првостепеног суда да је предметним споразумом утврђена висина бруто накнаде независно од износа отпремнине утврђене у одредби чл.19. Социјалног програма, те како је тужени поступио у складу са чл.3. Споразума, којим је утврђен износ који је послодавац дужан исплатити запосленима, а који износ је и исплаћен тужиоцима, правилно је првостепени суд одлучио када је захтев тужбе за исплату разлике отпремнине по Социјалном програму, одбио.

Тужиоци у жалби истичу да тужени није могао самостално ставити ван снаге Социјални програм или самоиницијативно мењати његове одредбе. У конкретном то и није случај, с обзиром да је одредбом чл.6. Социјалног програма утврђено да се исти примењује као самостални општи акт, чија је важност до 31.12.2012. године. Одредбом чл.19. наведеног Социјалног програма је прописано да се за време важења овог програма запосленима не може отказати уговор о раду као вишку запослених. Послодавац може понудити запосленима да им престане радни однос, с тим да таквим запосленима исплати једнократну отпремнину у висини од 750 евра за сваку пуну годину рада проведenu у радном односу увећано за једнократну отпремнину у висини четири просечне зараде у НИС а.д. за месец који претходи месецу исплате отпремнине. Запосленом може престати радни однос у смислу става 2. овог члана само на основу писмене сагласности запосленог да прихвата да му престане радни однос и тек након исплате у целости отпремнине из става 2. овог члана. Како је у конкретном случају до закључења споразума о престанку радног односа тужилаца дошло на захтев запосленог, односно тужилаца, а не на основу понуде туженог као послодавца, не постоји основ за примену одредбе чл.19. Социјалног споразуме, те се у конкретном не ради о самосталној измени наведеног Програма односно стављању истог ван снаге од стране туженог, како то тужиоци у својој жалби неосновано истичу.

Супротно жалбеним наводима тужилаца, правилно је првостепени суд закључио да на страни тужилаца у моменту закључења предметног Споразума, нису постојале мане воље. Ово из разлога што су тужиоцима, пре подношења Захтева за споразумни раскид уговора о раду, били предочени износи накнаде који ће им припасти на основу закључивања споразума о престанку радног односа, ако до тога дође, и објашњено како су извршени обрачуни накнаде, с тим да је истакнуто да нису обрачунати у складу са одредбама Социјалног програма, након чега су тужиоци поднели Захтеве за споразумни раскид уговора о раду. Тако означени износи накнаде у Споразуму су били истоветни са износом који им је и понуђен пре потписивања предметног Споразума, те се не може закључити да је на страни тужилаца постојала мана воље у погледу висине накнаде, приликом потписивања наведеног Споразума.

Тужиоци су у конкретном случају били у могућности да прочитају Споразум о претанку радног односа, односно да се упознају са садржином истог, међутим тужиоци су прочитали само одредбе предметних Споразума у којима је наведен износ накнаде, а не и остале одредбе. Из наведеног произилази да тужиоци приликом закључења предметних Споразума нису поступали са дужном пажњом, те се у складу са тим не могу позивати на постојање мане воље. Одредбом чл.61. ст.2. Закона о облигационим односима прописано је да страна која је у заблуди може тражити поништај уговора због битне заблуде, осим ако при закључењу уговора није поступила с пажњом која се у промету захтева. С обзиром на утврђено чињенично стање, те цитирану законску одредбу, правилно је првостепени суд утврдио да на страни тужилаца нису постојале мане воље приликом закључивања предметних Споразума, те се исти на ту околност неосновано позивају.

Супротно жалбеним наводима тужилаца, овај суд налази да је првостепена пресуда јасна, разумљива, садржи разлоге о битним чињеницама и не стоје наводи жалбе да је захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из чл. 373. ст. 2. тач. 12. ЗПП-а.

Овај суд је ценио и остале наводе жалбе, али је нашао да исти нису од утицаја на законитост побијане пресуде. Овај суд није посебно ценио наводе из Допуна жалбе тужилаца од 30.09.2013. године и 05.12.2013. године, с обзиром да су исте достављене суду након истека рока предвиђеног за улагање жалбе, те су у складу са наведеним исте неблаговремене.

С обзиром на све наведено, овај суд је у складу са одредбом чл.375. ЗПП-а, одбио жалбу тужилаца и потврдио првостепену пресуду.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА

ТУБИН ЧАНАК МИРА с.р.

Зто;

Напомена:

Рев2 717/2014 од 17.07.2014.године одбијена је као неоснована ревизија тужилаца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2666/2013.

АПЕЛАЦИОНИ СУД НОВИ САД

Посл. бр.Гж1. 2666/13

БЕЛЕШКА О ВЕЋАЊУ И ГЛАСАЊУ

Дана: 20.02.2014. године

Председник већа: Мира Тубин Чанак

Члан већа : Габриела Миловановић

Члан већа: Марија Габрић

Судија известилац: Габриела Миловановић

Судијски помоћник: Катарина Јованов

Записничар:

ОДЛУКА ЈЕ ДОНЕТА ЈЕДНОГЛАСНО

Записничар, Чланови већа, Председник већа
